

CUPRINS

1. INTRODUCERE.....	11
2. SUCCESIUNEA HEGELIANĂ.....	17
2. 1. Ludwig Andreas Feuerbach.....	18
2. 1. 1. <i>Hegelianismul de început și depășirea lui</i>	19
2. 1. 2. <i>Critica antropologică a religiei</i>	21
2. 2. Max Stirner.....	23
2. 2. 1. <i>Critica „establishment”-ului</i>	25
2. 2. 2. <i>Egoismul și anarhismul</i>	26
2. 3. Karl Marx.....	28
2. 3. 1. <i>Premisele perspectivei marxiste</i>	30
2. 3. 2. <i>Viziunea asupra istoriei și omului</i>	31
2. 4. Texte: Ludwig Feuerbach, <i>Esența creștinismului</i> (fragmente).....	34
3. REACȚIA ANTIRĂȚIONALISTĂ FAȚĂ DE GÎNDIREA SPECULATIVĂ	50
3. 1. Arthur Schopenhauer.....	50
3. 1. 1. <i>Teoria cunoașterii. Lumea ca reprezentare</i>	52
3. 1. 2. <i>Metafizica lumii ca Voință</i>	53
3. 1. 3. <i>Pesimismul și estetica</i>	54
3. 1. 4. <i>Pesimismul și etica</i>	55
3. 2. Soren Kierkegaard.....	56
3. 2. 1. <i>Critica hegelianismului</i>	57
3. 2. 2. <i>Stadiul estetic și stadiul etic</i>	58
3. 2. 3. <i>Stadiul religios</i>	59
3. 2. 4. <i>Angoasa și libertatea</i>	60
3. 3. Texte: Arthur Schopenhauer, <i>Lumea ca Voință și reprezentare</i> (fragmente).....	62
4. POZITIVISMUL.....	74
4. 1. Auguste Comte.....	75
4. 1. 1. <i>Legea celor trei stadii</i>	76
4. 1. 2. <i>Ierarhia științelor</i>	77
4. 1. 3. <i>Filosofie și știință</i>	78
4. 1. 4. <i>Sociologia și reforma societății</i>	79

4. 2. John Stuart Mill.....	81
4. 2. 1. <i>Întemeierea psihologică a științelor</i>	82
4. 2. 2. <i>Inducția</i>	82
4. 2. 3. <i>Etica utilitaristă</i>	83
4. 2. 4. <i>Liberalismul</i>	84
4. 3. Texte: Auguste Comte, <i>Discurs asupra spiritului pozitiv</i> (fragmente).....	85
5. PRAGMATISMUL.....	99
5. 1. Charles Sanders Peirce.....	100
5. 1. 1. <i>Critica filosofiei carteziene</i>	101
5. 1. 2. <i>Teoria semnelor – semiotica</i>	102
5. 1. 3. <i>Metoda științifică</i>	103
5. 1. 4. <i>Adevăr și convingere</i>	103
5. 1. 5. <i>Maxima pragmatică</i>	104
5. 2. William James.....	105
5. 2. 1. <i>Spiritul și conștiința</i>	106
5. 2. 2. <i>Empirismul radical</i>	106
5. 2. 3. <i>Principiul pragmatismului</i>	107
5. 2. 4. <i>Filosofia morală</i>	107
5. 2. 5. <i>Experiența religioasă</i>	108
5. 3. Texte: William James, <i>Ce înseamnă pragmatismul?</i> (fragmente).....	110
6. FILOSOFIA VIEȚII ȘI INTUIȚIONISMUL.....	122
6. 1. Friedrich Nietzsche.....	122
6. 1. 1. <i>Arta ca paradigmă a culturii europene</i>	123
6. 1. 2. <i>Reconsiderarea gândirii teoretice</i>	124
6. 1. 3. <i>Morala și religia</i>	125
6. 2. Wilhelm Dilthey.....	125
6. 2. 1. <i>Științele naturii și științele spiritului</i>	126
6. 2. 2. <i>Psihologia și hermeneutica</i>	127
6. 2. 3. <i>Filosofia vieții și concepțiile despre lume</i>	128
6. 3. Oswald Spengler.....	128
6. 3. 1. <i>Istorie și cultură</i>	130
6. 3. 2. <i>Cultură și civilizație</i>	131
6. 4. Henri Bergson.....	133
6. 4. 1. <i>Elanul vital și intuiția</i>	134
6. 4. 2. <i>Timp și durată</i>	135
6.5. Texte: Friedrich Nietzsche, <i>Voința de putere</i> (fragmente).....	

	137
7. NEO-KANTIANISMUL.....	147
7. 1. Paul Natorp și Școala de la Marburg.....	147
7. 1. 1. <i>Teoria cunoașterii</i>	149
7. 1. 2. <i>Problema conștiinței</i>	150
7. 1. 3. <i>Teoria categoriilor</i>	151
7. 2. Heinrich Rickert și Școala de la Baden.....	152
7. 2. 1. <i>Teoria cunoașterii</i>	154
7. 2. 2. <i>Metodologia științei și istoriei</i>	154
7. 2. 3. <i>Sens și valoare</i>	155
7.3. Texte: Heinrich Rickert, <i>Obiectul cunoașterii</i> . <i>Introducere în filosofia transcendențială: Sens și valoare</i> (fragmente).....	157
8. NEO-HEGELIANISMUL.....	167
8. 1. Benedetto Croce.....	167
8. 1. 1. <i>Arta, filosofia și istoria</i>	169
8. 1. 2. <i>Istorismul absolut</i>	170
8. 2. Thomas Hill Green.....	173
8. 2. 1. <i>Hegelianism și kantianism</i>	174
8. 2. 2. <i>Spiritul și Dumnezeu</i>	175
8. 3. John Ellis McTaggart.....	176
8. 3. 1. <i>Dialectica de tip hegelian</i>	176
8. 3. 2. <i>Metafizica deductivă</i>	177
8. 4. Texte: Benedetto Croce, <i>Estetica</i> (fragmente).....	177
9. FENOMENOLOGIA.....	186
9. 1. Edmund Husserl.....	187
9. 1. 1. <i>Filosofia ca știință riguroasă</i>	188
9. 1. 2. <i>Intenționalitatea</i>	189
9. 1. 3. <i>Intuiția categorială și reducția eidetică</i>	190
9. 2. Max Scheler.....	191
9. 2. 1. <i>Filosofie și cunoaștere</i>	192
9. 2. 2. <i>Teoria valorilor</i>	193
9. 2. 3. <i>Filosofia religiei</i>	194
9. 3. Texte: Edmund Husserl, <i>Fenomenologie</i> . <i>Articol pentru Enciclopedia Britanică</i> (fragmente).....	195

10. FILOSOFIILE EXISTENȚEI.....	214
10. 1. Jean-Paul Sartre.....	215
10. 1. 1. <i>Între psihologie și fenomenologie</i>	216
10. 1. 2. <i>Ființa, neantul și libertatea</i>	217
10. 1. 3. <i>Existențialism și marxism</i>	219
10. 2. Karl Jaspers.....	219
10. 2. 1. <i>Filosofia și știința</i>	220
10.2. 2. <i>Autenticitatea, situațiile-limită și comunicarea</i>	221
10. 2. 3. <i>Transcendența și credința filosofică</i>	223
10. 3. Texte: Jean-Paul Sartre, <i>Ființa și neantul</i> (fragmente).....	224
11. ORIGINILE FILOSOFIEI ANALITICE.....	239
11. 1. Ludwig Wittgenstein.....	239
11. 1. 1. <i>Filosofie și limbaj</i>	241
11. 1. 2. <i>Atomismul logic</i>	242
11. 1. 3. <i>Jocuri de limbaj și forme de viață</i>	243
11. 2. Rudolf Carnap.....	244
11. 2. 1. <i>Pseudo-problemele filosofiei</i>	245
11. 2. 2. <i>Sintaxa logică a limbajului</i>	246
11. 3. Texte: Rudolf Carnap, <i>Depășirea metafizicii prin analiza logică</i> <i>a limbajului</i> (fragmente).....	248
12. HERMENEUTICA.....	263
12. 1. Robin George Collingwood.....	264
12. 1. 1. <i>Teoria istoriei</i>	265
12. 1. 2. <i>Teoria presupuzițiilor</i>	266
12. 1. 3. <i>Ideea trecutului viu</i>	267
12. 2. Hans-Georg Gadamer.....	268
12. 2. 1. <i>Artă, adevăr și interpretare</i>	269
12. 2. 2. <i>Elementele fundamentale ale hermeneuticii</i>	270
12. 3. Texte: Hans-Georg Gadamer, <i>Adevăr și metodă</i> (fragmente).....	273
BIBLIOGRAFIE.....	279

© Editura Fundației *România de Mâine*, 2008

Editură acreditată de *Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului*
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BĂLAN, SERGIU

**Introducere în filosofia contemporana: note de curs și
texte ilustrative/** Sergiu Bălan, București: Editura Fundației
România de Mâine, 2008

Bibliogr.

ISBN 978-973-163-106-6

14

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă și prin orice mijloace tehnice,
este strict interzisă și se pedepsește conform legii.

*Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului
revine exclusiv autorului/autorilor*